C/2026/3918

1.9.2026.

PADOMES IETEIKUMS

(2026. gada 10. jūlijs),

par Vācijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2026/3918)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Regulā (ES) 2024/1263 ir precizēts, ka ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) izklāstītajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un to īstenošanas uzraudzību.

(2) Komisija 2025. gada 25. novembrī pieņēma atzinumu par Vācijas 2026. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā datumā Komisija uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma 2026. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Vācija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2026. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([2]) Padome pieņēma 2026. gada 21. aprīlī un vienoto nodarbinātības ziņojumu un ieteikumu par cilvēkkapitālu – 2026. gada 9. martā.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) OV C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt Savienības globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikts, ka būtiski ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes pīlāri ir trīs pārmaiņu imperatīvi – inovācija, dekarbonizācija un konkurētspēja – un drošība. Kopš Konkurētspējas kompasa publicēšanas tas ir izmantots Eiropas pusgada darbā, proti, ar tā palīdzību ir nodrošināts, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst ES stratēģiskajiem mērķiem un ka tiek izveidota vienota pieeja ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(4) 2026. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads risinās vienlaikus ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) noslēguma posma īstenošanu ([3]). Atveseļošanas un noturības plāniem (ANP) līdztekus kohēzijas politikas finansējumam ir bijusi būtiska nozīme Eiropas pusgada politikas prioritāšu īstenošanā, jo šie plāni bija nepieciešami, lai efektīvi pievērstos visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos ciklos konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai, un Eiropas kohēzijas politikas finansētajās programmās bija jāņem vērā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi. Tuvojoties ANM darbības beigām, joprojām ir būtiski saglabāt un izmantot ANM ietvaros atbalstītās un īstenotās reformas un investīcijas, jo īpaši tās, kas palīdz risināt konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatētās problēmas.

(5) Komisija 2026. gada 3. jūnijā publicēja 2026. gada ziņojumu par Vāciju. Tajā tika izvērtēts, kā Vācija īstenojusi 2025. gadā tai adresētos ieteikumus un kā tā īsteno ANP. Pamatojoties uz minēto izvērtējumu, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Vācija. Tajā bija arī novērtēts Vācijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(6) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ir aicinājusi dalībvalstis koordinēti pieprasīt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšanu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu ([4]), un Eiropadome 2025. gada 6. marta sanāksmē atzinīgi novērtēja šo priekšlikumu. 2025. gada 10. oktobrī Padome pēc Komisijas novērtējuma un ieteikuma pieņēma Ieteikumu, ar ko apstiprina Vācijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un ļauj Vācijai atkāpties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus Padome noteikusi saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) ([5]). Plāns aptver 2025.–2029. gadu un paredz fiskālo korekciju septiņu gadu garumā. Padome ieteica šādus neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus: 4,4 % 2025. gadā, 4,5 % 2026. gadā, 2,3 % 2027. gadā, 1,7 % 2028. gadā un 1,6 % 2029. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2024. gadu, proti, 4,4 % 2025. gadā, 9,0 % 2026. gadā, 11,5 % 2027. gadā, 13,3 % 2028. gadā un 15,2 % 2029. gadā. Vienlaikus, saņēmusi Vācijas lūgumu, Padome 2025. gada 10. oktobrī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Vācijai novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025.–2028. gads), ļauj Vācijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Komisijas paziņojums "Iespējas rašana palielināt aizsardzības izdevumus Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros", Brisele, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

([5]) Padomes Ieteikums (2025. gada 10. oktobris), ar ko apstiprina Vācijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un ļauj Vācijai atkāpties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus Padome noteikusi saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/5635, 22.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5635/oj).

(7) Vācija 2026. gada 30. aprīlī iesniedza 2026. gada progresa ziņojumu ([6]), informējot par ieteikto neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un tādu reformu un investīciju īstenošanu, kas ir korekcijas perioda pagarināšanas pamatā, un tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas konkrētai valstij adresētajā ieteikumā. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Vācijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(8) Reālā IKP pieaugums 2025. gadā bija 0,2 %, un SPCI inflācija bija 2,3 %. Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2026. gadā palielināsies par 0,6 % un 2027. gadā par 0,9 %, taču SPCI inflācija 2026. gadā plānota 2,9 % apmērā un 2027. gadā 2,7 % apmērā.

(9) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([7]) Vācijas vispārējās valdības budžeta deficīts no 2024. līdz 2025. gadam saglabājās nemainīgs 2,7 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz politikas pasākumiem, kas bija zināmi prognozes termiņa datumā, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka deficīts 2026. gadā būs 3,7 % no IKP un 2027. gadā – 4,1 % no IKP. Palielinājums 2026. un 2027. gadā galvenokārt atspoguļo ar infrastruktūru un aizsardzību saistīto izdevumu pieaugumu un ieņēmumus samazinošus nodokļu atvieglojumu pasākumus.

(10) Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ([8]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā kopumā bija neitrāla. Tiek prognozēts, ka gan 2026., gan 2027. gadā tā būs ekspansīva – attiecīgi 1,3 % un 0,5 % no IKP.

(11) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([9]) Vācijas vispārējās valdības parāds pieauga no 62,2 % no IKP 2024. gada beigās līdz 63,5 % no IKP 2025. gada beigās. Parāda attiecības pieaugums 2025. gadā galvenokārt saistīts ar lielāku atlikumu un plūsmu korekciju 2025. gadā. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka parāda attiecība pret IKP līdz 2026. gada beigām palielināsies līdz 65,8 % un līdz 2027. gada beigām – vēl līdz 68,0 %. Palielinājumi 2026. un 2027. gadā galvenokārt atspoguļo primārā deficīta pieaugumu.

(12) Saskaņā ar *Eurostat* datiem ([10]) kopējie vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Vācijā 2025. gadā bija 1,5 % no IKP, kas atbilst pieaugumam par 0,4 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. atsauces gadu. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi tie 2026. gadā būs 1,9 % no IKP, kas atbilst pieaugumam par 0,8 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu ([11]).

([6]) 2026. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) *Eurostat* euro rādītāji, 2026. gada 22. aprīlis.

([8]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Tās mērķis ir novērtēt ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([9]) *Eurostat* euro rādītāji, 2026. gada 22. maijs.

([10]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*).

([11]) NATO aizsardzības izdevumu definīcija atšķiras no valdības funkciju klasifikācijā (*COFOG*) lietotās aizsardzības izdevumu definīcijas. Turklāt atšķirības varētu izraisīt arī izdevumu, jo īpaši ar militāro ekipējumu saistītu izdevumu, ierakstīšanas laiks, tāpēc ka NATO pārskatos netiek ievēroti nacionālo kontu noteikumi par ierakstīšanas laiku.

(13) Savienība vēl arvien saskaras ar energoapgādes traucējumu un paaugstināta cenu svārstīguma risku, ko saasina ģeopolitiskā spriedze, kura ietekmē globālos naftas un gāzes tirgus. 2022.–2023. gada enerģētiskās krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka plaši pasākumi, kas nav mērķorientēti, rada lielas fiskālās izmaksas un ir sociāli un ekonomiski neefektīvi. Kopš 2026. gada februārī sākās karš Tuvajos Austrumos, Vācija ir pieņēmusi fiskālās politikas pasākumus, lai mazinātu augsto enerģijas cenu ietekmi uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem ([12]). Tie ietver dīzeļdegvielas un benzīna akcīzes nodokļa nemērķorientētu samazinājumu 2026. gada maijā–jūnijā. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi šo pasākumu fiskālās izmaksas 2026. gadā veidos aptuveni 0,1 % no IKP. Komisija lēš, ka šiem pasākumiem, ja tie paliktu spēkā līdz 2026. gada beigām, fiskālās izmaksas 2026. gadā sasniegs 0,2 % no IKP.

(14) Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem neto izdevumi Vācijā 2025. gadā pieauga par 3,8 %. Neto izdevumu pieaugums 2025. gadā ir mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu.

(15) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, tiek prognozēts, ka neto izdevumi Vācijā 2026. gadā pieaugs par 5,6 % un 2025. un 2026. gada kumulatīvais pieaugums būs 9,7 %. Neto izdevumu prognozētais pieaugums 2026. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei 0,5 % apmērā no IKP gada griezumā. Aplūkojot 2025. un 2026. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps arī pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas kumulatīvā izteiksmē atbilst novirzei 0,3 % apmērā no IKP. Tomēr prognozētā novirze ir valsts izņēmuma klauzulas elastības robežās, pamatojoties uz pašreizējām prognozēm par aizsardzības izdevumiem.

(16) Ieteikumā, ar ko apstiprina Vācijas vidēja termiņa plānu, ir precizēts reformu un investīciju kopums, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai, kā arī to īstenošanas grafiks. Ņemot vērā Vācijas gada progresa ziņojumā sniegto informāciju, Komisija uzskata, ka šo reformu un investīciju galveno posmu īstenošana, kas bija jāveic līdz 2026. gada 30. aprīlim, kopumā norit sekmīgi. Komisija uzskata, ka kopumā Vācija ir apmierinoši izpildījusi savas saistības ([13]).

(17) Komisija 2026. gada 3. jūnijā nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu ([14]). Minētajā ziņojumā bija novērtēta Vācijas situācija attiecībā uz deficīta kritēriju, tā kā tās plānotais vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā pārsniedz atsauces vērtību 3 % no IKP. Ziņojumā tika secināts, ka Vācija nav ievērojusi deficīta kritēriju. Tomēr Komisija uzskatīja, ka nav pamata sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Vāciju, jo Padome attiecībā uz Vāciju ir iedarbinājusi valsts izņēmuma klauzulu un prognozētais deficīts, kas 2026. gadā pārsniedz atsauces vērtību, saskaņā ar 2026. gada pavasara prognozi ir pilnībā skaidrojams ar aizsardzības izdevumu pieaugumu kopš 2021. gada. Ņemot vērā šo novērtējumu un Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu, kas paredzēts saskaņā ar LESD 126. panta 4. punktu, Komisija nav ierosinājusi sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.

([12]) Tas atspoguļo situāciju Komisijas 2026. gada pavasara prognozes termiņa datumā (2026. gada 4. maijs).

([13]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "2026. gada Eiropas pusgads – pavasara pakete" (COM(2026) 200 final).

([14]) Komisijas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums (3.6.2026., COM (2026) 302 final).

(18) Pēc tam, kad divdesmit gadus investīcijas bija bijušas nepietiekamā līmenī, 2023. gadā publisko investīciju īpatsvars no IKP pieauga (no 2,2 % 2005. gadā) līdz 2,9 % un 2025. gadā – līdz 3,3 %. Tomēr neto publiskās investīcijas, t. i., investīcijas pēc amortizācijas atskaitīšanas, joprojām ir vienas no zemākajām ES, proti, 0,4 % no IKP. Tas liecina par nepieciešamību vēl vairāk stiprināt publiskās investīcijas, lai sekmētu izaugsmi un konkurētspēju. Turklāt joprojām ir svarīgi turpināt centienus racionalizēt plānošanas un apstiprināšanas procedūras un novērst vājās vietas administratīvajās spējās. Tipiskas investīciju prioritātes ar augstu atdevi ietver investīcijas skolas un agrīnajā pirmsskolas izglītībā un bērnu aprūpē, dzelzceļa infrastruktūrā, kā arī inovācijas sistēmā. Federālo struktūru sarežģītība, sadrumstalotā atbildība un ierobežotās finansiālās spējas pašvaldību līmenī var kavēt projektu savlaicīgu un efektīvu īstenošanu.

(19) Salīdzinoši zemais publisko investīciju īpatsvars IKP attiecas uz publisko finanšu kvalitāti, kuru varētu ievērojami uzlabot. Paredzams, ka, īstenojot Īpašo infrastruktūras un klimatneitralitātes fondu, palielināsies finansējums publiskajām investīcijām. Tomēr ir iespējams vēl palielināt īpašā fonda izdevumu papildināmību un kvalitāti. Lielāka koncentrēšanās nevis uz patēriņa investīcijām, bet uz kapitāla veidošanu jomās, kas palielina ekonomikas produktīvo jaudu un konkurētspēju, tostarp izglītības un prasmju attīstības infrastruktūrā, var palīdzēt maksimāli palielināt pozitīvo ietekmi uz ilgtermiņa izaugsmi. Vēl viena publisko finanšu kvalitātes problēma ir pārvedumi no federālā budžeta uz pensiju sistēmu, kas 2025. gadā bija 122 miljardi EUR, saglabājoties aptuveni 25 % apmērā no federālās valdības izdevumiem, un kas samazina iespējas veikt produktīvākus izdevumus. Paredzams, ka 2025. gadā uzņemtās saistības palielināt "maternitātes pensijas" (*Mütterrente*) un līdz 2031. gadam saglabāt likumā noteikto pensiju ienākumu aizvietojuma koeficientu 48 % apmērā vēl vairāk palielinās pensiju izdevumus. 22. apsvērumā izklāstītie risinājumi pensiju reformai varētu mazināt vajadzību pēc budžeta pārvedumiem un sociālā nodrošinājuma iemaksu palielinājumiem, tādējādi sekmējot taisnīgumu starp paaudzēm. Vēl iespējas uzlabot publisko izdevumu vispārējo efektivitāti var radīt turpmāka izdevumu pārskatīšana un tai sekojoša konkrēta politikas rīcība, piemēram, nebūtisku subsīdiju racionalizēšana vai likvidēšana.

(20) Sabiedrības novecošana rada spiedienu uz vecumatkarības koeficientu, apdraudot pensiju sistēmas ilgtermiņa ilgtspēju un likumā noteikto pensiju pienācīgu apmēru. Tiek prognozēts, ka laikposmā no 2025. līdz 2035. gadam darbspējīgā vecuma iedzīvotāju (20–64 gadi) skaits samazināsies no 49 miljoniem līdz 45 miljoniem. Pensiju sistēmas ilgtspēju apdraud arī pievilcīgas iespējas priekšlaicīgi pensionēties, un tas, ka ilgtspējas faktorā netiek ņemts vērā demogrāfiskais spiediens, kā arī tas, ka pensionēšanās vecums netiek pielāgots paredzamā mūža ilguma pieaugumam. Pensiju indeksācijas pārskatīšana un iemaksu maksimālo apjomu pielāgošana varētu palīdzēt padarīt pensiju sistēmu ilgtspējīgāku. Pensiju komisijas ziņojums sniedz iespēju veikt tālejošas un vērienīgas reformas. Visai pensiju sistēmai ir jānodrošina pienācīgi ienākumi vecumdienās – ar arodpensiju un individuālām pensiju shēmām, kas papildina likumā noteikto pensiju līmeni. Būtu ieteicams labāk izmantot ar kapitālu nodrošinātus pensiju risinājumus. 2026. gada arodpensiju reforma ir pozitīvs solis, taču joprojām pastāv sadrumstalotība attiecībā uz arodpensiju shēmām, kā arī tiesību aktos noteiktajām pensiju shēmām reglamentētajām profesijām. Attiecībā uz dažām shēmām uzraudzība ir decentralizēta līdz federālo zemju līmenim; citām shēmām pensiju pabalsti paliek nefinansēti, jo nav īpaši izveidota aktīvu kopuma garantēto pensiju nodrošināšanai. Stabilas aktīvu bāzes trūkums un neatbilstoša pārvaldība un pārraudzība dažās shēmās arī rada šķēršļus iespējkapitāla tirgu padziļināšanai ES. Turklāt arodpensijas sedz tikai aptuveni 51 % no darba ņēmējiem, kuriem ir jāveic sociālās nodrošinājuma iemaksas, un šī daļa samazinās, jo nodarbinātība ir pārvirzījusies uz nozarēm ar zemāku arodpensiju segumu. Darba ņēmēju automātiska dalība ar aktīviem nodrošinātā pensiju shēmā varētu jo īpaši nākt par labu zemāka atalgojuma saņēmējiem, kuri pašlaik ir mazākā mērā nodrošināti, tādējādi uzlabojot pensiju adekvātumu. Ņemot vērā Vācijas augsto uzkrājumu līmeni, reformās prioritāte būtu jāpiešķir grupām ar zemiem ienākumiem, kurām pašlaik pensiju uzkrājumi ir mazi; turklāt būtu vēlamāk veikt uzkrājumu pārdali, lai nodrošinātu uzņēmumiem lielāku kapitālu, tostarp iespējkapitālu, nevis palielināt kopējo uzkrājumu līmeni.

Attiecībā uz individuālām pensijām tiesību aktos paredzētā pensiju krājkonta (*Altersvorsorgedepot*) bez obligātām garantijām reforma paver ceļu lielākas atdeves iespējām. Tomēr galvenais īstenošanas izaicinājums būs nodrošināt ierobežojumu šādu kontu pārvaldības izmaksām. Ņemot vērā pašlaik salīdzinoši ierobežoto (30 %) individuālo pensiju seguma līmeni, varētu apsvērt iespēju izveidot valsts fondu ar zemām darbības izmaksām, kurš būtu standarta variants pensiju uzkrājumu veidošanai (t. i., ja uzkrājumu veidotāji paši neizvēlas fondu šim nolūkam). Šāds fonds varētu virzīt tirgu arī izmaksu un prakses ziņā.

(21) Darbaspēkam labvēlīga nodokļu struktūra ir būtiska, lai stiprinātu stimulus palielināt nostrādāto stundu skaitu. Nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās darba ņēmējiem Vācijā ir viens no augstākajiem ES (ieskaitot darba ieņēmumu nodokļus un sociālā nodrošinājuma iemaksas). Jo īpaši augsti nodokļi apvienojumā ar stingriem pabalstu atcelšanas noteikumiem (piemēram, mazāki pabalsti, ienākumiem pieaugot) samazina stimulus palielināt nostrādāto stundu skaitu, it īpaši zema atalgojuma saņēmējiem. Noteikumi par kopīgu nodokļu uzlikšanu precētiem pāriem (*Ehegattensplitting*) otros pelnītājus – bieži vien sievietes – attur no nostrādāto stundu skaita palielināšanas. Valsts Labklājības komisija nesen norādīja, kādi varētu būt uzlabojumi attiecībā uz pabalstu atcelšanas racionalizēšanu un sociālās pārvaldes digitalizāciju, – tā arī ierosināja uzlabot labklājības sistēmas efektivitāti un tādējādi samazināt nabadzības risku, vienkāršojot un uzlabojot piekļuvi pabalstiem. Sociālo pabalstu reformas, ko – kā paziņots koalīcijas nolīgumā – papildina ienākuma nodokļa samazināšana, jo īpaši zemu un vidēju ienākumu gadījumā, un pielāgojumi noteikumos par dzīvesbiedru kopīgu aplikšanu ar nodokļiem, kā arī par veselības apdrošināšanas segumu, varētu ievērojami palielināt darbaspēka piedāvājuma stimulus. Nodokļu struktūras pārvirzīšana uz mazāk kropļojošiem nodokļiem varētu – arī reģionālā līmenī – palielināt alternatīvu potenciālu ieņēmumiem, kā arī samazināt videi kaitīgas nodokļu subsīdijas tā vietā, lai tās palielinātu.

(22) Joprojām ir būtiski sistemātiski, jēgpilni un savlaicīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību Savienības finansēšanas instrumentu sekmīgā īstenošanā, kā arī Eiropas pusgada kontekstā.

(23) Vācijā kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF), joprojām ir zem ES vidējā līmeņa gan projektu atlases, gan maksājumu ziņā. Ir svarīgi izvērst un paātrināt centienus nodrošināt investīciju ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Vācija jau veic pasākumus kohēzijas politikas programmu ietvaros, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Tajā pašā laikā Vācija joprojām saskaras ar īstenošanas problēmām, tostarp saistībā ar izdevumu mērķrādītāju sasniegšanu līdz 2026. gada beigām. Ir būtiski nodrošināt, ka ātri un efektīvi tiek īstenotas jaunās investīcijas, ko Vācija identificējusi kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanā, jo īpaši tās, kas saistītas ar piecām Vidusposma pārskatīšanas regulā ([15]) noteiktajām prioritātēm.

(24) Vācija saskaras arī ar vairākām problēmām saistībā ar inovāciju, ekonomikas diversifikāciju, uzņēmējdarbības dinamiku un privātajām investīcijām, valsts pārvaldes digitalizāciju, digitālo infrastruktūru, mājokļu pieejamību cenas ziņā, atkarību no fosilā kurināmā, investīcijām energosistēmās un ēku, transporta un rūpniecības dekarbonizāciju, darbaspēka piedāvājumu, prasmēm, talantu piesaistīšanu no trešām valstīm un to noturēšanu, izglītības rezultātiem, kā arī agrīnās pirmsskolas izglītības, bērnu aprūpes un pilnas dienas skolu pieejamību.

(25) Privātā sektora inovācija koncentrējas lielos uzņēmumos, konkrētos reģionos un vidēji augsta tehnoloģiskā līmeņa tehnoloģiju nozarēs. Mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) pētniecības un izstrādes izdevumi joprojām ir zemi (0,18 % no IKP 2023. gadā salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 0,47 %). Inovācijas darbība ir koncentrēta vidēji augsta līmeņa tehnoloģiju nozarēs. Inovācijas vide varētu gūt labumu no lielāka publiskā finansējuma dziļo tehnoloģiju un transformatīvai inovācijai. Pētniecības un izstrādes rezultāti ir samazinājušies, ja tos mēra kā īpatsvaru no visbiežāk minētajām publikācijām un patentu pieteikumiem. Vācijai ir grūtības saistībā ar akadēmisko pētījumu komercializāciju. Sistemātiskāka pieeja zināšanu nodošanai, tostarp par prioritāti nosakot publisko finansējumu revolucionārai inovācijai, varētu veicināt kvalitatīvas akadēmiskās pētniecības rezultātu realizāciju komerciāli dzīvotspējīgos produktos. Pašlaik šo procesu bieži vien kavē strukturāli ierobežojumi, piemēram, tādi finansēšanas noteikumi un karjeras stimulu sistēmas, kuros nav pienācīgā mērā piešķirta prioritāte komercializācijai, kā arī ilgstošas un birokrātiskas sarunas par intelektuālo īpašumu, kas kavē vai attur pētniecības rezultātu pārvēršanu tirgum gatavās inovācijās. Attiecībā uz progresīvo inovāciju ir svarīgi veidot augstas veiktspējas kopas (piemēram, izmantojot izcilības iniciatīvas) un vienlaikus sekmēt konkrētiem mērķiem pielāgotas pētniecības un izstrādes ekosistēmas un nodrošināt infrastruktūru pētniecības un tehnoloģiju nodošanai uzņēmumiem.

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/1914 (2025. gada 18. septembris), ar ko groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā.

(26) Ekonomikas pārveide Vācijā kļūst intensīvāka, un uzņēmumu (*Personen- und Kapitalgesellschaften*) maksātnespējas gadījumu līmenis ir augstākais 20 gadu laikā. Grūtībās nonākušu uzņēmumu skaits pieaug, un palielinās strukturālas problēmas, jo īpaši industriālās pārveides reģionos. Tāpēc vēl jo svarīgāk ir atvieglot uzņēmumu ienākšanu tirgū un izaugsmi un paātrināt resursu pārdali no dzīvotnespējīgiem uzņēmumiem uz produktīviem un inovatīviem uzņēmumiem, tostarp jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem. Jaundibināto jaunuzņēmumu skaits 2025. gadā palielinājās salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, taču jaunuzņēmumu darbības līmenis joprojām ir zemāks par 2018. gada līmeni, un vispārējā tendence sākt uzņēmējdarbību Vācijā joprojām ir salīdzinoši zema. Vācijas paļaušanās uz vidēji augsta līmeņa tehnoloģiju nozarēm un zemāks inovācijas izlaides rādītājs liecina, ka valsts var saskarties ar iesīkstes efektu tur, kur dominē stabilas nozares un tehnoloģijas un jaunpienācējiem ir grūtības popularizēt jaunās tehnoloģijas un ieviest inovācijas industriālajā bāzē. Finansējums joprojām ir svarīga problēma jaunajiem uzņēmējiem, it īpaši augošiem uzņēmumiem. Institucionālo ieguldītāju kā kapitāla nodrošinātāju lomas stiprināšana varētu palīdzēt kapitāla tirgu padziļināšanā un uzlabot efektivitāti un investīciju pieaugumu. Vairākas valdības programmas, galvenokārt ar attīstības bankas *KfW* starpniecību, atbalsta iespējkapitāla sistēmu, bet nodokļu nenoteiktības samazināšana attiecībā uz partnerības struktūrām varētu padarīt iespējkapitāla un privātā kapitāla fondu pārvaldību Vācijā pievilcīgāku privātajiem fondu pārvaldītājiem. Bez tam uzņēmumu finansēšanu varētu kopumā uzlabot ar efektīvāku banku tirgu, nodrošinot aizdevumus ar zemākām izmaksām un elastīgākus produktus. To kavē darbības neefektivitāte: Vācijas banku izmaksu un ienākumu attiecība 2025. gada martā bija 58,3 % – salīdzinājumam, ES vidējais rādītājs ir 54 %. Konsolidācija, apvienošanās, tostarp ar bankām no citām ES dalībvalstīm, un darbību centralizācija varētu ievērojami samazināt šādu neefektivitāti.

(27) Valdība plāno pašreizējā likumdošanas periodā par 25 % samazināt administratīvās izmaksas uzņēmumiem. Tomēr šķiet, ka vērienīgos mērķus nepapildina fundamentāli jauni instrumenti vai kompetenču konsolidācija, kas veicinātu efektīvu sloga samazināšanu. Tas būtu ļoti svarīgi, jo daudzi uzņēmumi ziņo par kavējumiem (62 %) un darbības izmaksu pieaugumu (44 %) administratīvo procedūru dēļ. Efektīvi instrumenti varētu būt, piemēram, vienkāršoti noteikumi par dokumentāriem pierādījumiem, administratīvās apstiprināšanas pēc noklusējuma un vienotas likmes pieejas plašāka izmantošana tā vietā, lai precīzi pārbaudītu katru atsevišķu gadījumu. Rūpīgs izmaksu un ieguvumu novērtējums varētu palīdzēt nodrošināt, ka ar jauno regulējumu saistītie centieni ir samērīgi ar tā sniegtajiem ieguvumiem. Ņemot vērā Vācijas centrālo lomu vienotajā tirgū, ir īpaši nepieciešams samazināt valsts un reģionālos šķēršļus EEZ iekšējai preču un pakalpojumu tirdzniecībai, arī izvairoties no apgrūtinājumiem ES tiesību aktu īstenošanai valsts līmenī un samazinot iepakojuma un atkritumu apsaimniekošanas atbilstības nodrošināšanas slogu.

(28) Vācija cenšas uzlabot savu publisko pakalpojumu digitalizāciju, taču šie centieni vēl nav devuši daudz izmērāma progresa. Vācijas sniegums galveno digitālās desmitgades mērķrādītāju sasniegšanā attiecībā uz digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un uzņēmumiem joprojām ir zemāks par ES vidējo rādītāju. Nav radīti būtiskākie veicinošie priekšnoteikumi netraucētai digitālajai pārvaldībai, elektroniskajai identifikācijai un savienotiem datu reģistriem. Valsts atpaliek digitālo risinājumu ziņā, kuri ir vajadzīgi, lai uzsāktu un sekotu līdzi tiesvedībai civillietās/komerclietās un administratīvajās lietās. Turklāt jaunizstrādāti digitālie pakalpojumi netiek konsekventi ieviesti reģionos un pašvaldībās, tādējādi to teritoriālais pārklājums un mērogojamība ir ierobežoti. Ja pastāv digitālie pakalpojumi, tie bieži vien nav pietiekami lietotājdraudzīgi, jo iedzīvotāji un uzņēmumi joprojām saskaras ar sarežģītām, tikai daļēji digitalizētām procedūrām un nepieciešamību atkārtoti vērsties pie vairākām iestādēm. Tas norāda uz plašāku nepieciešamību modernizēt valsts pārvaldi, uzlabojot koordināciju vai salāgojot pienākumus starp pārvaldības līmeņiem. Federālā valdība, reģionālās un vietējās pašvaldības varētu paplašināt kopīgu digitālo pamatelementu un standartu izmantošanu un konsolidēt pārklājošās administratīvās procedūras. Šāda modernizācija ir arī arvien vairāk nepieciešama, lai saglabātu administratīvās spējas, ņemot vērā pieaugošo darbinieku trūkumu; tādējādi digitalizācija, automatizācija un procedūru vienkāršošana ir galvenie efektīvu un noturīgu valsts pārvaldi veicinošie faktori.

(29) Vācija turpina virzību savienotības infrastruktūras paplašināšanā, pieņemot tiesību aktus, lai atvieglotu atļauju piešķiršanu optiskās šķiedras un mobilo sakaru tīkliem. Tomēr valsts optiskās šķiedras kabeļu tīklu līdz telpām (*FTTP*) pārklājuma rādītājs joprojām bija otrais zemākais ES. Pastāvīgas aptveruma nepilnības apvienojumā ar ievērojamām reģionālām atšķirībām var kavēt konkurētspēju, ierobežot produktivitātes pieaugumu un palēnināt datu ietilpīgu digitālo tehnoloģiju ieviešanu. Lai novērstu atpalicību, federālajām un reģionālajām iestādēm ir efektīvi jāpilda savas saistības, lai privātais sektors varētu, kur iespējams, turpināt veikt ieguldījumus, un vajadzības gadījumā jāsniedz atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem.

(30) 2025. gadā investīcijas mājokļos Vācijā piekto gadu pēc kārtas samazinājās – kopš 2020. gada tās sarukušas par 20 %, un tas veicina mājokļu pieejamības problēmas un plašāku ekonomikas stagnāciju. Pieaugošās atšķirības starp īres cenām līdzšinējos un jaunajos līgumos rezultāts ir iesaldēts mājokļu tirgus, un tas ierobežo darbaspēka mobilitāti. Īres regulējuma pasākumi nenovērš mājokļu trūkuma pamatcēloņus un var vājināt privāto investīciju stimulus un kavēt pieejamo mājokļu efektīvu izmantošanu. Sarežģīta un ilga zemes izmantošanas plānošana var kavēt turpmāku zemes pārdali mājokļu vajadzībām vai apbūves blīvuma palielināšanu. Pieņemtā "būvniecības turborežīma" mērķis ir paātrināt plānošanas un atļauju piešķiršanas procedūras, taču visas pašvaldības joprojām to neīsteno vienotā veidā. Lai nodrošinātu vairāk mājokļu, ir būtiski samazināt būvniecības izmaksas, kas Vācijā ir visaugstākās ES. Īstenojot paziņoto iniciatīvu "E tipa mājoklis" par vienkāršāku, uz vajadzībām balstītu standartu būvniecībā, būs jānodrošina juridiskā noteiktība, piemērojot vienkāršākus standartus. Lai risinātu mājokļu investīciju problēmu, ir vajadzīga inovācija būvniecībā, vēl vairāk vienkāršoti un racionalizēti noteikumi, digitalizēti procesi, labāka zemes izmantošanas plānošana, labāki transporta savienojumi, kā arī sociālo mājokļu fonda palielināšana un sociāli mērķorientētāka jau esošo vienību izmantošana.

(31) Vācija ir turpinājusi progresu enerģētikas pārkārtošanā, it īpaši palielinot atjaunīgās elektroenerģijas ražošanu. Tomēr fosilais kurināmais joprojām veido ievērojamu daļu no energoresursu struktūras. Lai sasniegtu klimata mērķus, Vācijai būtu vēl vairāk jāpaātrina pakāpeniskā atteikšanās no fosilā kurināmā visās nozarēs, it īpaši mājokļu un transporta nozarē, vienlaikus atbalstot atjaunīgās enerģijas rentablu izvēršanu un tīkla infrastruktūras modernizāciju.

(32) Neraugoties uz panākto progresu, joprojām pastāv strukturālas problēmas saistībā ar augošu, variablu atjaunīgās enerģijas ražošanas apjomu efektīvu integrēšanu elektroenerģijas sistēmā. Tīkla pārslodze, ko rada ģeogrāfiskā neatbilstība starp atjaunīgās enerģijas ražošanas un pieprasījuma centriem, ierobežo atjaunīgās enerģijas pilnvērtīgu izmantošanu, palielina sistēmas izmaksas un mazina pārrobežu tirdzniecībai pieejamo pārvades jaudu. Vācija strādā pie pārvades tīkla paplašināšanas, bet šis progress būs jāpaātrina, lai nodrošinātu, ka vismaz 70 % no tehniskās pārrobežu jaudas ir pieejami tirdzniecībai. Neraugoties uz pēdējā laika centieniem šajā jomā, augstākas tīkla maksas ar atjaunīgajiem energoresursiem bagātos reģionos joprojām attur no rūpniecības izvietošanas enerģijas ražošanas objektu tuvumā. Reforma ar mērķi panākt dinamiskas, reģionalizētas tīkla maksas varētu sasaistīt maksas ar faktisko tīkla slodzi, tādējādi radot ar atrašanās vietu saistītus cenu signālus. Vācija ir veikusi pasākumus saskaņā ar ANP un valsts pasākumus, lai paātrinātu atļauju piešķiršanu un atbalstītu elastības risinājumus, tomēr joprojām pastāv problēmas palielināt sistēmas elastību un nodrošināt efektīvāku atjaunīgās enerģijas integrāciju elektroenerģijas sistēmā. Elastības risinājumi, piemēram, enerģijas uzkrāšana un pieprasījumreakcija, vēl nav pietiekamā mērā izvērsti, un tas ierobežo sistēmas spēju pielāgoties enerģijas ražošanai no variabliem atjaunīgiem energoresursiem bez dārgām intervencēm. Turklāt elektroenerģijas tīklu digitalizācija, jo īpaši sadales līmenī, joprojām notiek lēnām; īpaši vājš progress ir vērojams viedo skaitītāju ieviešanā, pastāv ierobežota datu pieejamība un standartizācijas trūkums starp tīklu operatoriem.

(33) Emisijas no mājokļu un transporta nozarēm, uz kurām attiecas ES Kopīgo centienu regula, joprojām ievērojami pārsniedz valsts un Eiropas emisiju samazināšanas mērķrādītājus, un rūpnieciskās emisijas joprojām ir augstas. Vācijai būs jāpaātrina pasākumi šo nozaru dekarbonizācijai, lai sasniegtu savus klimata mērķrādītājus un uzlabotu energoefektivitāti. Ēku sektorā Vācija ir paplašinājusi esošos ANP paredzētos finansiālā atbalsta pasākumus, taču, lai sasniegtu 2030. gada mērķrādītājus, ir vajadzīgi turpmāki transversāli centieni energoefektivitātes jomā, tai skaitā primārās enerģijas patēriņa samazināšana. Transporta nozarē pieaug baterijas elektrotransportlīdzekļu ieviešana, ko atbalsta subsīdijas un fiskālie stimuli. Tomēr progress joprojām ir nepietiekams, lai sasniegtu 2030. gada mērķrādītājus, jo īpaši attiecībā uz uzlādes infrastruktūras paplašināšanu lielas noslodzes transportlīdzekļiem. Ir nepieciešamas arī lielākas investīcijas dzelzceļa tīkla modernizācijā, paplašināšanā un digitalizācijā, lai atbalstītu modālo pārvirzi no autoceļiem uz dzelzceļu, īpaši attiecībā uz kravu pārvadājumiem, kuriem joprojām lielākoties tiek izmantots autotransports. Neraugoties uz pašreizējiem pasākumiem, kas finansēti saskaņā ar ANP un citām valstu iniciatīvām, lielajos dzelzceļa projektos joprojām vērojamas kavēšanās, un digitālās signalizācijas sistēmu, jo īpaši Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (*ERTMS*), lēnā ieviešana joprojām ierobežo jaudu, uzticamību un pārrobežu sadarbspēju. Tajā pašā laikā Vācijas ekonomiskā drošība un rūpniecības konkurētspēja ir atkarīga no tā, vai apstrādes rūpniecība, tostarp energoietilpīgās nozares, spēs ātri atteikties no fosilā kurināmā. Tomēr atļauju piešķiršanas procedūru sarežģītība, ko ietekmē jurisdikciju pārklāšanās un neskaidrs pienākumu sadalījums, joprojām kavē kritiski svarīgas investīcijas nefosilās mazoglekļa un neto nulles emisiju rūpnieciskās ražošanas tehnoloģijās. Lai novērstu šos kavēkļus, Vācijai būtu jāracionalizē apstiprināšanas procedūras infrastruktūrām un objektiem, kas veicina pāreju uz tīru rūpniecību.

(34) Ņemot vērā cilvēkkapitāla izšķirošo lomu Savienības konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas uzlabošanā, Padome 2026. gadā ieteica dalībvalstīm rīkoties, lai steidzami risinātu savas ar cilvēkkapitālu saistītās strukturālās problēmas prasmju, izglītības un mācību jomā, kuras kavē konkurētspēju. Vācijai adresētie 2026. gada ieteikumi var palīdzēt īstenot Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Savienībā.

(35) Kvalificēta darbaspēka trūkums ir samazinājies, tomēr joprojām rada būtiskus šķēršļus attiecībā uz izaugsmi, produktivitāti un digitālo un zaļo pārkārtošanos. 2025. gada beigās aptuveni 30 % uzņēmumu ziņoja, ka tos skar darbaspēka trūkums, un brīvo darbvietu rādītājs joprojām pārsniedz ES vidējo rādītāju. Lai gan nodarbinātības līmenis ir augsts, vidējais nostrādāto stundu skaits uz vienu darba ņēmēju ir viens no zemākajiem ES un turpina samazināties. Puse no visiem darba ņēmējiem–sievietēm strādā nepilnu slodzi, kas daļēji izskaidro šo situāciju. Darbaspēka trūkumu saasina prasmju trūkums un prasmju neatbilstība. Digitālās prasmes pakāpeniski uzlabojas, bet joprojām ir nevienmērīgas. Darbaspēka trūkums ir īpaši akūts aprūpes un IKT nozarēs, būvniecības nozarē, kā arī zinātnes un tehnikas profesijās, kurās nepieciešamas prasmes zinātnē, tehnoloģijās, inženierzinātnēs un matemātikā (*STEM*). Darbaspēka trūkums ietekmē arī nozares, kas ir būtiskas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, piemēram, ūdensapgādi, kanalizācijas nozari, atkritumu apsaimniekošanu un enerģētiku. Tas ir daļēji saistīts ar teritoriālo un prasmju neatbilstību esošajām vajadzībām. Turklāt ražošanas samazināšanās rezultātā vairākos apgabalos notiek izteiktas strukturālas pārmaiņas, un spēja absorbēt darbu zaudējušo darba ņēmēju darbaspēku ir ierobežota. Lai pielāgotos strukturālajām pārmaiņām, ir jāpiešķir lielāks nozīmīgums tiem politikas instrumentiem, kas paredzēti pārejas no vienas darbavietas uz citu atvieglošanai, un ir jāpievērš uzmanība ar nodarbinātību saistītu pārmaiņu un reģionālās darbaspēka mobilitātes sekmēšanai, ko cita starpā pašlaik ierobežo zemais mājokļu piedāvājums teritorijās ar darba tirgus pieprasījumu. Papildus šiem preventīvajiem pasākumiem novērst prasmju trūkumu Vācijai varētu palīdzēt visaptverošs atbalsts visu vecumu mazkvalificētām personām, jo īpaši tām, kurām nav profesionālās izglītības. Visbeidzot, netiek pilnībā izmantots potenciāls piesaistīt un noturēt talantus, piemēram, paātrinot, digitalizējot un centralizējot administratīvās procedūras darbaspēka migrācijai un ar ātrākām un pārredzamākām procedūrām vēl vairāk atvieglojot kvalifikāciju atzīšanu.

(36) Kvalificēta darbaspēka trūkumu saasina vājie izglītības rezultāti, kas turpina pasliktināties, it īpaši nelabvēlīgā situācijā esošās grupās, un kvalificēta darbaspēka trūkuma problēmu palielina ievērojamais izglītību priekšlaicīgi pametušo personu skaits. Ceturtdaļai līdz trešdaļai 15 gadus vecu jauniešu ir vājas sekmes matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs, turklāt ir ievērojami samazinājies to skolēnu īpatsvars, kuriem ir īpaši labi rezultāti. Izglītības rezultātus ļoti ietekmē skolēnu sociālekonomiskā izcelsme. 2022. gadā 46,6 % skolēnu no nelabvēlīgas vides nesasniedza minimālo prasmju līmeni matemātikā – šis rādītājs ir ievērojami pieaudzis salīdzinājumā ar 29,8 % 2015. gadā. Turklāt divām trešdaļām (64 %) ārvalstīs dzimušo skolēnu ir vājas sekmes matemātikā – salīdzinājumam, skolēniem, kuri nav ieceļotāji, šis rādītājs ir 21,9 % – un tas vēl vairāk palielina sociālekonomiskās atšķirības izglītībā. Gandrīz septītajai daļai Vācijas jauniešu (vecumā no 18 līdz 24 gadiem) nav kvalifikācijas vai arī tā ir ļoti zema, un viņi tiek uzskatīti par izglītību un apmācību priekšlaicīgi pametušiem. Priekšlaicīgas izglītības un mācību pārtraukšanas rādītājs Vācijā ir viens no augstākajiem ES (13,1 % 2025. gadā), un kopš 2021. gada tas ir palielinājies. Priekšlaicīgu *izglītības un mācību* pārtraukšanu varētu mazināt un izglītības rezultātus varētu uzlabot preventīvi un korektīvi pasākumi, kuros tiktu ņemtas vērā reģionālās atšķirības. Uzlabota datu vākšana un datu sadarbspēja starp skolām, sociālajiem dienestiem un federālajām zemēm ļautu labāk uzraudzīt tendences izglītības jomā. Tas palīdzētu pielāgot atbalstu izglītojamajiem, kuriem jau no agrīna vecuma ir vājas sekmes, stiprināt obligāto izglītību vai apmācību līdz 18 gadu vecumam un piedāvāt elastīgus mācīšanās veidus. Ekonomikas digitalizācijai paātrinoties, ar to kopsolī jāiet arī ieguldījumiem izglītībā. Lai sasniegtu efektīvus rezultātus, izšķiroša nozīme ir konkrētām vajadzībām pielāgotai izglītībai, un tāpēc skolotāju trūkums ir īpaši satraucošs – pašlaik Izglītības un kultūras ministru pastāvīgā konference (*KMK*) prognozē, ka līdz 2035. gadam trūks 49 000 skolotāju.

(37) Kvalitatīvas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes un pilnas dienas skolu stiprināšana varētu uzlabot aprūpētāju (kuras bieži vien ir sievietes) pilna laika nodarbinātību, kā arī veicināt vienlīdzīgas iespējas bērniem. Puse no visiem darba ņēmējiem–sievietēm strādā nepilnu slodzi, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem ES. Nepilna laika darba iemesls bieži vien ir bērnu un vecāka gadagājuma radinieku aprūpe, ko daļēji veicina nepilnības kvalitatīvas un elastīgas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes, kā arī pilnas dienas skolu nodrošināšanā. Tiek lēsts, ka pašlaik trūkst 300 000 vietu bērnu aprūpes vienībās un bērnudārzos un līdz 2029. gadam ir jāizveido vēl 150 000 vietas pilnas dienas skolās; attiecībā uz nenosegtām vajadzībām pastāv lielas reģionālas atšķirības. Piekļuve kvalitatīvai pirmsskolas izglītībai un aprūpei un pilnas dienas skolām var palīdzēt arī mazināt nelabvēlīgos priekšnosacījumus, ko rada sociālekonomiskā izcelsme un nepietiekama vācu valodas prasme. Standartizēta valsts mēroga valodas apguves atbalsta ieviešana pirmsskolas izglītībā un aprūpē varētu palīdzēt veidot spēcīgu pamatu pamatprasmju apguvei pamatskolā, tādējādi uzlabojot iespēju vienlīdzību Vācijas izglītības sistēmā, kurai raksturīga ļoti agrīna skolēnu iedalīšana dažādu līmeņu plūsmās. Pašlaik bērni no turīgākām mājsaimniecībām tiek uzņemti pirmsskolas izglītības un aprūpes iestādēs gandrīz divreiz lielākā skaitā nekā viņu vienaudži no mazāk pārtikušām ģimenēm. Izmaksu ziņā efektīvas ilgtermiņa aprūpes iespēju paplašināšana, jo īpaši attiecībā uz aprūpi mājās un ambulatoru aprūpi, varētu atvieglot aprūpes pienākumus piederīgajiem un veicināt taisnīgumu starp paaudzēm.

(38) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2026. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot ANP, lai īstenotu 2026. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Vāciju 1. ieteikums palīdz īstenot pirmo, otro, trešo, piekto un septīto ieteikumu par eurozonu, 2. ieteikums palīdz īstenot ceturto ieteikumu par eurozonu, 3. ieteikums palīdz īstenot piekto, septīto un devīto ieteikumu par eurozonu, 4. ieteikums palīdz īstenot septīto ieteikumu par eurozonu un 5. ieteikums palīdz īstenot piekto ieteikumu par eurozonu.

AR ŠO IESAKA Vācijai 2026. un 2027. gadā rīkoties šādi.

1. Turpināt ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 10. oktobrī, un vienlaikus izmantot elastību, ko paredz Padomes aktivizētā valsts izņēmuma klauzula. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju un izdevumu efektivitāti, kā arī pakāpeniski pielāgojot budžetu, lai uzturētu strukturāli lielākus aizsardzības izdevumus. Nodrošināt, ka pasākumi, kuru mērķis ir mazināt enerģijas cenu kāpuma ietekmi, ir pagaidu pasākumi, kas vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību aizsardzību vai energoietilpīgu uzņēmumu vajadzību risināšanu, saglabā stimulus taupīt enerģiju, un ka to fiskālās izmaksas ir saderīgas ar saistībām, kas paredzētas ES fiskālajā sistēmā. Turpināt īstenot reformu un investīciju kopumu, kas ir pagarinātā pielāgošanās perioda pamatā, kā Padome ieteikusi 2025. gada 10. oktobrī. Atbalstīt publisko investīciju izvēršanu, paplašinot pasākumus, lai paātrinātu atļauju piešķiršanas un izpildes procedūras. Uzlabot publisko finanšu kvalitāti, nodrošinot, ka jaunais Īpašais infrastruktūras un klimatneitralitātes fonds (*Sondervermögen*) palielina produktīvo kapitālu, un ierobežojot subsīdijas un pārvedumus no federālā budžeta uz pensiju sistēmu. Uzlabot likumā noteikto pensiju ilgtspēju, vienlaikus saglabājot pensiju pienācīgu apmēru, tostarp, veicinot ilgāku darba mūžu, un stiprināt arodpensiju un individuālo pensiju shēmas. Uzlabot nodokļu struktūru un labklājības sistēmas efektivitāti un lietderību, lai stiprinātu stimulus palielināt nostrādāto stundu skaitu, tostarp otrajiem pelnītājiem.

2. Nodrošināt saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu īstenoto reformu un investīciju nepārtrauktību. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanas centienus, attiecīgā gadījumā balstoties uz pārdali stratēģiskajām prioritātēm un elastības iespējām, par kurām panākta vienošanās kohēzijas politikas satvara vidusposma pārskatīšanā.

3. Veicināt transformatīvu inovāciju, tostarp, veicinot pētniecības komercializāciju. Veicināt ekonomikas diversifikāciju un uzņēmējdarbības dinamiku un palielināt privātās investīcijas, atbalstot uzņēmējdarbību, uzlabojot jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu piekļuvi finansējumam, vienkāršojot regulējumu un samazinot administratīvo slogu. Paātrināt valsts pārvaldes modernizāciju un digitalizāciju, tostarp, mazinot sarežģītību starp pārvaldības līmeņiem, palielinot kopīgu standartu izmantošanu un pārveidojot publiskos pakalpojumus, lai padarītu tos lietotājdraudzīgus un konsekventi pieejamus visā valstī. Paātrināt ļoti augstas veiktspējas digitālo sakaru tīklu izvēršanu. Uzlabot nosacījumus investīcijām mājokļos, lai padarītu mājokļus cenas ziņā pieejamākus, vēl vairāk vienkāršojot regulējumu un procedūras, pārskatot īres tiesību aktus, darot pieejamu papildu apbūves zemi un stiprinot sociālo mājokļu pieejamību.

4. Vēl vairāk samazināt vispārējo atkarības pakāpi no fosilajām degvielām un veicināt atjaunīgo energoresursu plašāku izmantošanu, arī attīstot elastīgas sistēmas, piemēram, uzkrāšanas risinājumus, lai samazinātu cenas maksimumslodzes apstākļos. Virzīt investīcijas uz izmaksefektīvu un oglekļneitrālu elektroenerģijas sistēmu, tostarp, veicinot tīklam draudzīgu atjaunīgās elektroenerģijas ražošanu un elastīgus patēriņa modeļus, vienlaikus stiprinot reģionālo integrāciju, paplašinot pārvades koridorus un atbalstot elektroenerģijas tirgu un tīklu pārrobežu integrāciju. Veicināt elektrotīklu digitalizāciju, jo īpaši sadales līmenī, un veicināt viedo skaitītāju ieviešanu. Paātrināt ēku, rūpniecības un transporta nozaru dekarbonizācijas procesu, tostarp, renovējot un digitalizējot dzelzceļa tīklu un samazinot kavēkļus atļauju piešķiršanā infrastruktūrai un objektiem, kas veicina pāreju uz tīru rūpniecību.

5. Palielināt darbaspēka nodrošinājumu un novērst kvalificētu darbinieku trūkumu, it īpaši palielinot nostrādāto stundu skaitu, stiprinot prasmes, atvieglojot darba uzsākšanu un pāreju uz citu darbu ar aktīvu darbaspēka tirgus politiku un labāk piesaistot un noturot talantus no trešām valstīm. Uzlabot izglītības rezultātus, tostarp, veicinot izcilību, novēršot izglītības un mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un nodrošinot mērķtiecīgu atbalstu nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Uzlabot agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes un pilnas dienas skolu pieejamību un kvalitāti, kā arī izmaksu ziņā efektīvu ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Briselē, 2026. gada 10. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

S. HARRIS